

سخن مدیرمسئول

نقش شأن نزول در عرصه تفسیر قرآن

باور جمع چشمگیری از کارشناسان در حوزه تفسیر اینست: آشنائی با شأن نزول، از جمله امور بنیادینی است که در ارائه تفسیری صحیح از آیات و فهم درست از مفاد آنها، مؤثر می باشد. واحدی نیشابوری (متوفای ۴۶۸ق) صراحتاً اعلان داشته است: «لایمکن تفسیر الآیة دون الوقوف علی قصتها و بیان نزولها؛ تفسیر آیه بدون آگاهی از قصه مذکور در آن و بی اطلاع از وجه نزول آن، امری غیر ممکن می باشد». (واحدی نیشابوری، أسباب النزول، ص ۸). علامه طباطبایی رحمته الله نیز در مقام توجه دادن به نقش والای شأن نزول (سبب نزول) آیات در تفسیر فرموده است: «حوادث و وقایعی که در روزهای دعوت برای پیامبر صلی الله علیه و آله رخ داد و نیازهای ضروری نسبت به احکام و قوانین اسلامی، سبب نزول بسیاری از سوره و آیات گردیده است و شناخت این اسباب تا حد زیادی در فهم آیه و معانی و اسرار آن کمک می کند» (علامه طباطبایی، قرآن در اسلام، ص ۱۲۳ و ۱۷۶)؛ بدین جهت، در طول برگذاری کلاس «تفسیر تطبیقی آیات امامت» در مقطع تحصیلی سطح چهار جامعه الزهراء علیها السلام در ترم اول آموزشی ۱۴۰۲ ش، از اعضای محترم کلاس خواسته شده است: پیرامون شأن نزول برخی از آیات کلیدی مورد استناد در مسئله امامت تحقیق نمایند؛ و حاصل آن را در قالب مقاله ای مناسب و سودمند ارائه دهند؛ با توجه به اینکه تاکنون شأن نزول این مجموعه از آیات، در قالب نقد و بررسی شبهات مخالفان امر امامت ائمه اطهار علیهم السلام و بصورت یکپارچه و در کنار هم به چاپ نرسیده است؛ تصمیم گرفته شد، با نظارت و همراهی بیشتر اینجانب، تلاش مجددی توسط اعضای محترم کلاس در مورد شأن نزول برخی این سلسله از آیات انجام پذیرد؛ تا زمینه چاپ و انتشار آنها بصورت ویژه نامه، و در قالب یک شماره از فصلنامه علمی - تخصصی «مطالعات تفسیری آلاء الرحمن» فراهم آید؛ خدا را شاکرم که این هدف محقق شد؛ منتهی چهار مقاله ای آغازین، پیرامون شأن نزول چهار آیه «تبلیغ» (مائده: ۶۷)؛ آیه «شراء» (بقره: ۲۰۷)، آیه «صادقین» (توبه: ۱۱۹) آیه «ولایت» (مائده: ۵۵) می باشد؛ و مقاله پنجم هم به بررسی تطبیقی مفهوم واژه «امامت» مذکور در آیه ۱۲۴ بقره از منظر شیخ طوسی رحمته الله و علامه طباطبایی رحمته الله اختصاص یافته. امید است این تلاش قرآنی محققان ارجمند، سودمند واقع شود. ان شاء الله.

مدیر گروه و مسئول فصلنامه

سید حسین شفیعی دارابی